

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE

Séria európskych zmlúv / 93

Európsky dohovor o právnom postavení migrujúcich pracovníkov^{*}

Štrasburg, 24. XI. 1977

---

^{*} neoficiálny preklad.

Clenské štáty Rady Európy, signatári tohto dohovoru,

majúc na zreteli, že cieľom Rady Európy je dosiahnutie väčšej jednoty medzi jej členmi za účelom ochrany a realizácie ideálov a princípov, ktoré sú ich spoločným dedičstvom, a umožnenia ich hospodárskeho a sociálneho pokroku, rešpektujúc pritom dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd,

majúc na zreteli, že právne postavenie migrujúcich pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov Rady Európy by malo byť upravené spôsobom, ktorý im v čo najvyššej miere zaručí rovnako výhodné zaobchádzanie ako pracovníkom, ktorí sú štátnymi príslušníkmi prijímajúceho štátu vo všetkých aspektoch životných a pracovných podmienok,

odhodlané uľahčiť sociálnu podporu migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov,

potvrdzujúc, že práva a výsady, ktoré poskytujú navzájom svojim štátnym príslušníkom sa priznávajú na základe úzkeho spojenia zjednocujúceho členské štáty Rady Európy prostredníctvom jej štatútu,

dohodli sa takto:

Kapitola I

Článok 1 - Definícia

- 1 Na účely tohto dohovoru sa pojmom „migrujúci pracovník“ rozumie štátny príslušník niektorej zo zmluvných strán, ktorý je oprávnený inou zmluvnou stranou pobývať na jej území s cieľom vykonávať platené zamestnanie.
- 2 Tento dohovor sa nevzťahuje na
  - a prihraničných pracovníkov,
  - b umelcov a športovcov angažovaných na krátke obdobie a členov slobodných povolání,
  - c námorníkov,
  - d osoby zúčastňujúce sa na vzdelávacích kurzoch,
  - e sezónnych pracovníkov; sezónni migrujúci pracovníci sú tí, ktorí ako štátni príslušníci jednej zo zmluvných strán, sú zamestnaní na území inej zmluvnej strany v pracovnej činnosti závislej na striedaní ročných období, a to na základe zmluvy na dobu určitú alebo na špecifické zamestnanie,
  - f pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi jednej zo zmluvných strán a vykonávajú špecifickú pracovnú činnosť na území inej zmluvnej strany v mene podniku, ktorý je zaregistrovaný mimo územia tejto zmluvnej strany.

Kapitola II

Článok 2 - Druhy nábora

1. Nábor budúcich migrujúcich pracovníkov sa môže vykonať na základe žiadosti s uvedením alebo bez uvedenia mena, pričom v druhom prípade sa uskutoční prostredníctvom oficiálneho orgánu v štáte pôvodu, ak takýto orgán existuje, a v prípade, že je to vhodné, prostredníctvom oficiálneho orgánu prijímajúceho štátu.
2. Administratívne náklady nábora, uvedenia a umiestnenia, ak tieto úkony vykonáva oficiálny orgán, nebude znášať budúci migrujúci pracovník.

Clánok 3 - Lekárske vyšetrenie a odborná skúška

1. Náboru budúcich migrujúcich pracovníkov môže predchádzať lekárske vyšetrenie a odborná skúška.
2. Účelom lekárskeho vyšetrenia a odbornej skúšky je preveriť, či budúci migrujúci pracovník je fyzicky a duševne spôsobilý, a či je odborne kvalifikovaný pre zamestnanie, ktoré mu je ponúkané, ako aj zistiť, či jeho zdravotný stav neohrozuje verejné zdravie.
3. Podmienky uhradenia nákladov spojených s lekársnym vyšetrením a odbornou skúškou sa stanovujú, ak je to vhodné, dvojstrannými dohodami, s cieľom zabezpečiť, aby tieto náklady neznášal budúci migrujúci pracovník.
4. Od migrujúceho pracovníka, ktorý obdrží individuálnu ponuku na zamestnanie, sa nevyžaduje, okrem zdôvodnenia možným podvodom, aby absolvoval odbornú skúšku, s výnimkou, kedy ju vyžaduje zamestnávateľ.

Clánok 4 - Právo odchodu - právo na vstup - administratívne náležitosti

1. Každá zmluvná strana zaručí migrujúcim pracovníkom nasledujúce práva
  - právo opustiť územie zmluvnej strany, ktorej sú štátnymi príslušníkmi,
  - právo na vstup na územie jednej zo zmluvných strán s cieľom vykonávať platené zamestnanie potom, čo získajú oprávnenie na jeho výkon a získajú potrebné doklady.
2. Tieto práva podliehajú obmedzeniam stanoveným zákonom, ktoré sú nevyhnutné na ochranu národnej bezpečnosti, verejného poriadku, verejného zdravia a morálky.
3. Doklady, ktoré sa od migrujúcich pracovníkov vyžadujú pri vystahovaní a pristahovaní, sa vydávajú čo najpromptnejšie, a to buď zadarmo, alebo na základe uhradenia finančnej čiastky, ktorá neprevyšuje ich administratívne náklady.

Clánok 5 - Náležitosti a procedurálny postup týkajúce sa pracovnej zmluvy

Každý migrujúci pracovník prijatý do zamestnania obdrží pred odchodom do prijímajúceho štátu pracovnú zmluvu alebo záväznú pracovnú ponuku, pričom tieto môžu byť vyhotovené v jednom alebo viacerých jazykoch používaných v štáte pôvodu a v jednom alebo viacerých jazykoch používaných v prijímajúcom štáte. Použitie aspoň jedného jazyka štátu pôvodu a jedného jazyka prijímajúceho štátu je povinné v prípade náboru vykonávaného oficiálnym orgánom alebo oficiálne uznávaným úradom práce.

Clánok 6 - Informácie

1. Zmluvné strany si vymenia a poskytnú budúcim migrantom príslušné informácie o mieste ich pracovného pobytu, podmienkach a možnostiach rodinného života, charaktere zamestnania, možnostiach uzavretia novej pracovnej zmluvy po uplynutí prvej zmluvy, požadovanej kvalifikácii, pracovných a životných podmienkach (vrátane životných nákladov), platových podmienkach, sociálnom zabezpečení, ubytovaní, strave, prevode úspor, cestovaní a o zrážkach zo mzdy na sociálnu ochranu a sociálne zabezpečenie, dane a iné poplatky. Informácie sa môžu rovnako poskytovať o kultúrnych a náboženských podmienkach prijímajúceho štátu.
2. V prípade náboru prostredníctvom oficiálneho orgánu prijímajúceho štátu, tieto informácie sa poskytnú budúcemu migrujúceho pracovníkovi pred jeho odchodom v jazyku, ktorému tento rozumie, aby mu bolo umožnené rozhodnúť sa s plným vedomím o daných skutočnostiach. Ak je to potrebné, preklad týchto informácií do jazyka, ktorému budúci migrujúci pracovník rozumie, zabezpečuje spravidla štát pôvodu.
3. Každá zmluvná strana sa zaväzuje prijať príslušné kroky s cieľom zabrániť zavádzajúcej propagande vo vzťahu k vystahovalectvu a pristahovalectvu.

Clánok 7 - Cestovanie

1. Každá zmluvná strana sa v prípade oficiálneho hromadného náboru zaväzuje zabezpečiť, že cestovné náklady do prijímajúceho štátu nebude nikdy znášať migrujúci pracovník. Platobné podmienky sa stanovujú v zmysle dvojstranných dohôd, ktoré môžu rozšíriť tieto opatrenia i na rodinných príslušníkov a samostatne prijímaných pracovníkov.
2. V prípade migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov prechádzajúcich cez územie jednej zo zmluvných strán pri ceste do prijímajúceho štátu, alebo počas ich návratu do štátu pôvodu, kompetentné orgány tranzitného štátu prijímú všetky potrebné kroky, aby urýchlili ich cestu a zabránili zdržaniu alebo ťažkostiam z administratívnych dôvodov.
3. Každá zmluvná strana oslobodí od dovozných ciel a poplatkov v case vstupu do prijímajúceho štátu a záverečného návratu do štátu pôvodu, ako aj počas tranzitu
  - a) osobné zvršky a hnutelný majetok migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov, ktorý je súčasťou ich domácnosti,
  - b) primerané množstvo rucných nástrojov a prenosného náradia potrebných pre zamestnanie, do ktorého majú byť prijatí.

Horeuvedené úľavy sa poskytnú v súlade so zákonmi alebo predpismi platnými v príslušných štátoch.

Kapitola III

Clánok 8 - Pracovné povolenie

1. Každá zmluvná strana, ktorá povolí migrujúceho pracovníka vstúpiť na jej územie, aby vykonával platené zamestnanie, vydá mu alebo obnoví pracovné povolenie (pokiaľ nie je oslobodený od tejto požiadavky), po splnení podmienok stanovených vo vlastnom zákonodarstve.
2. Prvé pracovné povolenie však spravidla nesmie viazať pracovníka na rovnakého zamestnávateľa alebo lokalitu na obdobie dlhšie ako jeden rok.
3. V prípade obnovenia pracovného povolenia migrujúceho pracovníka sa toto obnovené povolenie vydáva spravidla na obdobie minimálne jedného roka, ak to dovoľuje aktuálny stav a rozvoj zamestnanosti.

Clánok 9 - Povolenie k pobytu

1. V prípadoch, že to vyžaduje domáca legislatíva, každá zmluvná strana vydá povolenia k pobytu migrujúcim pracovníkom, ktorým bolo povolené vykonávať platené zamestnanie na jej území na základe podmienok stanovených v tomto dohovore.
2. Povolenie k pobytu sa v súlade s ustanoveniami domácej legislatívy vydáva a v prípade, že je to potrebné, obnovuje spravidla na minimálne rovnako dlhé obdobie ako pracovné povolenie. Ak má pracovné povolenie neobmedzenú platnosť, povolenie k pobytu sa vydá a v prípade, že je to potrebné, obnoví spravidla na obdobie minimálne jedného roka. Povolenie sa vydá a obnoví zadarmo alebo za poplatok pokrývajúci iba administratívne náklady.
3. Ustanovenia tohto článku sa vzťahujú i na tých rodinných príslušníkov migrujúceho pracovníka, ktorí sú oprávnení pripojiť sa k nemu v súlade s článkom 12 tohto dohovoru.
4. Ak migrujúci pracovník ukončí zamestnanie, a to z dôvodu, že je buď dočasne práceneschopný následkom choroby alebo úrazu, alebo sa stal nedobrovolne nezamestnaným, čo náležito potvrdia i príslušné orgány, bude mu umožnené za účelom uplatnenia článku 25 tohto dohovoru zotrvať na území prijímajúceho štátu najmenej po dobu päť mesiacov.

Žiadna zo zmluvných strán sa však nezaväzuje, v prípade uvedenom v tomto odseku, umožniť migrujúcemu pracovníkovi zotrvať na území počas obdobia presahujúceho obdobie vyplácania podpory v nezamestnanosti.

5. Povolenie k pobytu, vydané v súlade s ustanoveniami odsekov 1 až 3 tohto článku, môže byť držiteľovi odňaté
  - a) z dôvodov národnej bezpečnosti, verejného poriadku alebo morálky,
  - b) ak jeho držiteľ odmietne, následne potom, čo bol náležito informovaný o následkoch takéhoto odmietnutia, plniť opatrenia, ktoré mu predpísal oficiálny lekársky orgán za účelom ochrany verejného zdravia,
  - c) ak nie je splnená niektorá z podmienok potrebných na jeho vydanie alebo platnosť.

Každá zmluvná strana sa však zaväzuje poskytnúť migrujúcim pracovníkom, ktorým bolo povolenie k pobytu odňaté, účinné právo odvolať sa v súlade s procedurálnym postupom stanoveným v rámci jej legislatívy na súdny alebo administratívny orgán.

Článok 10-Prijatie

1. Po príchode do prijímajúceho štátu sa migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom poskytnú všetky príslušné informácie a rady, ako aj každá potrebná pomoc pri ich usídľovaní a adaptácii.
2. Za týmto účelom majú migrujúci pracovníci a ich rodinní príslušníci nárok na pomoc a podporu zo strany sociálnych služieb prijímajúceho štátu alebo orgánov cinných v oblasti verejného záujmu v prijímajúcom štáte a na pomoc zo strany konzulárnych úradov štátu ich pôvodu. Okrem toho majú migrujúci pracovníci, na rovnakom základe ako vnútroštátni pracovníci, nárok na pomoc a podporu zo strany zamestnávateľských služieb. Každá zmluvná strana sa však bude usilovať zabezpečiť, aby v prípade, že si to situácia vyžaduje, boli k dispozícii osobitné sociálne služby pre uľahčenie a koordináciu prijatia migrujúcich pracovníkov a ich rodín.
3. Každá zmluvná strana sa zaväzuje zabezpečiť, aby migrujúci pracovníci a ich rodinní príslušníci mohli v súlade s vierovyznaním slobodne vykonávať náboženské úkony, pritom každá zmluvná strana v rozsahu dostupných možností uľahčí takéto úkony.

Článok 11 - Úhrada splátok vzťahujúcich sa na platenie výživného

1. Štatút migrujúcich pracovníkov nesmie zasahovať do úhrady splátok vzťahujúcich sa na platenie výživného osobám v štáte pôvodu, voci ktorým majú vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu z rodinného vzťahu, rodičovstva, manželstva alebo príbuzenstva, vrátane vyživovacej povinnosti vzťahujúcej sa na nemanželské dieta.
2. Každá zmluvná strana uskutoční opatrenia potrebné na zabezpečenie úhrady splátok vzťahujúcich sa na platenie výživného, pričom sa bude v maximálne možnej miere využívať forma prijatá Výborom ministrov Rady Európy.
3. Ak je to možné, každá zmluvná strana uskutoční opatrenia na vymenovanie samostatného štátneho alebo regionálneho orgánu, ktorý bude prijímať a doručovať žiadosti o splátky vzťahujúce sa na platenie výživného podľa odseku 1.
4. Tento článok nemá vplyv na existujúce alebo budúce dvojstranné alebo mnohostranné dohody.

Článok 12 - Spojenie rodiny

1. Manžel alebo manželka migrujúceho pracovníka zákonne zamestnaného na území zmluvnej strany a ich slobodné deti, pokiaľ sú príslušnými právnymi predpismi prijímajúceho štátu považované za nedospelé osoby, ktoré sú závislé na migrujúcom pracovníkovi, sú oprávnené na základe obdobných podmienok, aké sa v tomto dohovore vzťahujú na prijatie migrujúcich

pracovníkov, a v súlade s prijímacími procedúrami stanovenými príslušným zákonom alebo medzinárodnými dohodami, pripojiť sa k migrujúcemu pracovníkovi na území zmluvnej strany za predpokladu, že tento má pre rodinných príslušníkov k dispozícii bývanie považované za štandardné pre vnútroštátnych pracovníkov v oblasti, kde je migrujúci pracovník zamestnaný. Každá zmluvná strana môže poskytnutie tohto oprávnenia podmieniť cakacou lehotou, ktorá neprevýši dvanásť mesiacov.

2. Každý štát môže kedykoľvek prostredníctvom vyhlásenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktoré nadobudne platnosť po uplynutí jedného mesiaca odo dňa jeho prijatia, ďalej podmieniť spojenie rodiny podľa odseku 1 stálym príjmom migrujúceho pracovníka postacujúcim na pokrytie potrieb jeho rodinných príslušníkov.
3. Každý štát môže kedykoľvek prostredníctvom vyhlásenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktoré nadobudne platnosť po uplynutí jedného mesiaca odo dňa jeho prijatia, dočasne odstúpiť od záväzku poskytnúť oprávnenie podľa odseku 1 v jednej alebo viacerých častiach svojho územia stanovených vo vyhlásení, pod podmienkou, že tieto opatrenia nie sú v rozpore so záväzkami vyplývajúcimi z iných medzinárodných dokumentov. Vo vyhlásení sa uvedú tie osobitné dôvody, ktoré oprávňujú takéto odstúpenie vo vzťahu k spôsobilosti na prijatie.

Každý štát využívajúci túto možnosť odstúpenia bude poskytovať generálnemu tajomníkovi Rady Európy kompletné informácie o opatreniach, ktoré uskutočnil, a zabezpečí, aby tieto informácie boli čo najskôr zverejnené. Rovnako bude generálneho tajomníka Rady Európy informovať o ukončení týchto opatrení a opätovnom výkone ustanovení dohovoru v ich plnom rozsahu.

Takéto odstúpenie spravidla nebude mať vplyv na žiadosti týkajúce sa spojenia rodín predložené kompetentným orgánom, ešte predtým než bolo vyhlásenie zaslané generálnemu tajomníkovi migrujúcimi pracovníkmi, ktorí sú už usadení v príslušnej časti územia.

Článok 13-Bývanie

1. Každá zmluvná strana poskytne v súvislosti s prístupom k bývaniu a prenájmom migrujúcim pracovníkom taký režim, ktorý bude nie menej priaznivý ako režim poskytovaný vlastným štátnym príslušníkom, pokiaľ je daná oblasť upravená vnútroštátnym právom a predpismi.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby kompetentné štátne orgány vykonali vo vhodných prípadoch, a v spolupráci s príslušnými konzulárnymi orgánmi, konajúcimi v rozsahu svojich kompetencií, inšpekciu s cieľom zabezpečiť, aby úroveň primeranosti ubytovania pre migrujúcich pracovníkov bola udržiavaná na rovnakom stupni ako pre vlastných štátnych príslušníkov.
3. Každá zmluvná strana sa zaväzuje ochraňovať migrujúcich pracovníkov pred zneužitím v oblasti prenájmu, a to v súlade s vlastným právnym poriadkom upravujúcim túto oblasť.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, s využitím prostriedkov, ktoré sú k dispozícii kompetentným štátnym orgánom, aby bývanie migrujúceho pracovníka bolo primerané.

Článok 14 - Predpríprava - školenie - jazyková príprava - odborná príprava a preškolenie

1. Migrujúci pracovníci a ich rodinní príslušníci, ktorí sú oficiálne prijatí na územie jednej zo zmluvných strán, majú, na rovnakom základe a za tých istých podmienok ako vnútroštátni pracovníci, nárok na všeobecné vzdelávanie, odbornú prípravu a preškolenie a zaručí sa im prístup k vyššiemu vzdelávaniu podľa všeobecných predpisov upravujúcich prijatie na príslušné inštitúcie v prijímajúcom štáte.

2. S cieľom rozvíjať prístup k všeobecným a odborným školám a odborným školiacim strediskám, prijímajúci štát uľahčí migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom vyucovanie štátneho jazyka alebo, v prípade, že ich je niekoľko, jedného z týchto jazykov.
3. Za účelom uplatnenia odsekov 1 a 2 sa rozhodnutie o poskytovaní štipendií ponechá v kompetencii každej zmluvnej strany, ktorá zároveň vyvinie úsilie s cieľom poskytnúť deťom migrujúcich pracovníkov žijúcich so svojimi rodinami v prijímajúcom štáte - v súlade s ustanoveniami článku 12 tohto dohovoru - rovnaké možnosti v tomto ohľade, aké majú štátni príslušníci prijímajúceho štátu.
4. Predchádzajúcu kvalifikáciu pracovníka spolu s diplomami a odbornou spôsobilosťou, ktoré získal v štáte pôvodu, každá zmluvná strana uzná v súlade s pravidlami stanovenými v dvojstranných a mnohostranných dohodách.
5. Zainteresované zmluvné strany, postupujúc v úzkej spolupráci, sa budú usilovať zabezpečiť, aby odborná príprava a preškolovacie programy v zmysle tohto článku slúžili v najvyššej možnej miere potrebám migrujúcich pracovníkov s ohľadom na ich návrat do štátu pôvodu.

Článok 15 - Výučba materinského jazyka migrujúceho pracovníka

Zainteresované zmluvné strany uskutočnia na základe spoločnej dohody, v rozsahu možností, kroky smerom k zabezpečeniu osobitných kurzov výučby materinského jazyka migrujúceho pracovníka pre deti migrujúcich pracovníkov s cieľom uľahčiť, okrem iného, ich návrat do štátu pôvodu.

Článok 16 - Pracovné podmienky

1. V oblasti pracovných podmienok sa vo vzťahu k migrujúcim pracovníkom oprávneným na výkon zamestnania uplatňuje taký režim, ktorý je nie menej priaznivý ako režim poskytovaný vnútroštátnym pracovníkom na základe legislatívnych a administratívnych ustanovení, kolektívnych pracovných zmlúv alebo zvyklostí.
2. Ani prostredníctvom individuálnej zmluvy nie je možné zrušiť princíp rovnakého zaobchádzania, ktorý je uvedený v predchádzajúcom odseku.

Článok 17 - Prevod úspor

1. Každá zmluvná strana povolí, v súlade s podmienkami stanovenými vo vlastnej legislatíve, prevod všetkých alebo určitých častí zárobkov a úspor migrujúcich pracovníkov podľa ich želania.
Toto ustanovenie sa vzťahuje i na prevod finančných prostriedkov v súvislosti s platením výživného zo strany migrujúcich pracovníkov. Prevod finančných prostriedkov v súvislosti s platením výživného zo strany migrujúcich pracovníkov nebude v žiadnom prípade obmedzovaný alebo znemožňovaný.
2. Každá zmluvná strana povolí, na základe dvojstranných dohôd alebo iným spôsobom, prevod finančných prostriedkov, ktoré prináležia migrujúcim pracovníkom následne potom, čo opustia územie prijímajúceho štátu.

Článok 18 - Sociálne zabezpečenie

1. Každá zmluvná strana sa zaväzuje poskytnúť migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom v rámci svojho územia rovnosť zaobchádzania v porovnaní s vlastnými štátnymi príslušníkmi v oblasti sociálneho zabezpečenia za podmienok stanovených domácou legislatívou a dvojstrannými alebo mnohostrannými dohodami, ktoré už boli alebo majú byť uzavreté medzi príslušnými zmluvnými stranami.
2. Zmluvné strany sa okrem toho budú usilovať zabezpečiť migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom uchovanie nadobúdaných alebo už nadobudnutých práv, ako aj obstaranie dávok v zahraničí, prostredníctvom dvojstranných a viacstranných dohôd.

Clánok 19 - Sociálna a lekárska pomoc

Každá zmluvná strana sa zaväzuje poskytnúť na svojom území migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom, ktorí sa oprávnenne zdržujú na jej území, sociálnu a lekársku pomoc na rovnakom základe ako vlastným štátnym príslušníkom, a to v súlade so záväzkami, ktoré na seba prevzala prostredníctvom iných medzinárodných dohôd a najmä Európskeho dohovoru o sociálnej a lekárskej pomoci z roku 1953.

Clánok 20 - Pracovné úrazy a choroby z povolania - pracovná hygiena

1. Ak ide o prevenciu pred pracovnými úrazmi a chorobami z povolania a pracovnú hygienu, majú migrujúci pracovníci rovnaké práva a ochranu ako vnútroštátni pracovníci, uplatňujú pritom zákony zmluvnej strany a kolektívne zmluvy a berúc ohľad na konkrétnu situáciu migrujúcich pracovníkov.
2. Migrujúci pracovník, ktorý je obeťou pracovného úrazu alebo ktorý bol postihnutý chorobou z povolania na území prijímajúceho štátu, má právo na pracovnú rehabilitáciu na tom istom základe ako vnútroštátni pracovníci.

Clánok 21 - Inšpekcia pracovných podmienok

Každá zmluvná strana vykoná alebo zabezpečí inšpekciu pracovných podmienok migrujúcich pracovníkov rovnakým spôsobom ako pre vnútroštátnych pracovníkov. Táto inšpekcia bude vykonaná kompetentnými orgánmi alebo inštitúciami prijímajúceho štátu, ako aj lubovolným iným úradom splnomocneným zo strany prijímajúceho štátu.

Clánok 22 - Úmrtie

Každá zmluvná strana sa postará v rámci svojej legislatívy, a ak je to potrebné v rámci dvojstranných dohôd, aby boli podniknuté kroky smerom k zabezpečeniu všetkej pomoci a podpory potrebnej pri preprave tel migrujúcich pracovníkov, zosnulých v dôsledku pracovného úrazu, do štátu pôvodu.

Clánok 23 - Zdanovanie zárobkov

1. V otázke zárobkov, bez ujmy na ustanoveniach o dvojitom zdanení obsiahnutých v dohodách, ktoré boli už uzavreté alebo môžu byť medzi zmluvnými stranami uzavreté v budúcnosti, migrujúci pracovníci nepodliehajú na území zmluvnej strany poplatkom, daniam alebo príspevkom lubovolného druhu, ktoré by boli vyššie alebo im spôsobovali väčšiu záťaž ako štátnym príslušníkom v prípade uloženia za podobných okolností. Majú nárok najmä na zrážky alebo oslobodenia od daní a na všetky druhy dávok, vrátane príspevkov na závislé osoby.
2. Zmluvné strany medzi sebou navzájom prostredníctvom dvojstranných alebo viacstranných dohôd o dvojitom zdanení určia, aké opatrenia by mohli byť prijaté, aby sa zabránilo dvojitému zdaneniu zárobkov migrujúcich pracovníkov.

Clánok 24 - Ukončenie pracovnej zmluvy a prepustenie

1. Pri ukončení pracovnej zmluvy uzavretej na dobu určitú po uplynutí dohodnutého obdobia a v prípade predpokladaného vypovedania takejto pracovnej zmluvy alebo vypovedania pracovnej zmluvy na dobu neurčitú, bude sa s migrujúcimi pracovníkmi zaobchádzať nie menej priaznivo ako s vnútroštátnymi pracovníkmi podľa ustanovení vnútroštátnej legislatívy alebo kolektívnych pracovných zmlúv.
2. V prípade individuálneho alebo kolektívneho prepúšťania sa bude s migrujúcimi pracovníkmi zaobchádzať ako s vnútroštátnymi pracovníkmi podľa vnútroštátnej legislatívy alebo kolektívnych pracovných zmlúv najmä s ohľadom na formu a dĺžku výpovednej lehoty,

náhradu škody stanovenú v legislatíve alebo zmluvách, ako aj takú náhradu škody, ktorá môže byť povinná v prípadoch svojvoľného vypovedania ich pracovných zmlúv.

Clánok 25 - Znovunadviazanie pracovného pomeru

1. Ak migrujúci pracovník stratil zamestnanie na základe okolností, na ktoré nemal vplyv, ako napríklad v prípade nadbytku pracovných síl alebo dlhodobého onemocnenia, príslušný orgán prijímajúceho štátu mu bude nápomocný pri znovunadviazaní pracovného pomeru v súlade so zákonmi a predpismi daného štátu.
2. Za týmto účelom bude prijímajúci štát presadzovať také opatrenia, aby v čo najväčšej miere zabezpečil odborné preškolenie a pracovnú rehabilitáciu daného migrujúceho pracovníka, za predpokladu, že ten zamýšľa i naďalej pokračovať v zamestnaní v príslušnom štáte.

Clánok 26 - Právo na prístup k súdom a administratívnym orgánom v prijímajúcom štáte

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa vo vzťahu k súdnemu konaniu zaobchádzalo s migrujúcimi pracovníkmi nie menej priaznivo ako s vlastnými štátnymi príslušníkmi. Migrujúci pracovníci majú nárok, za tých istých podmienok ako štátni príslušníci, na plnú právnu a súdnu ochranu svojich osôb a majetku a svojich práv a záujmov; majú najmä, v rovnakom rozsahu ako štátni príslušníci, právo na prístup k príslušným súdom a administratívnym orgánom v súlade s legislatívou prijímajúceho štátu, ako aj právo na získanie pomoci ľubovolnej osoby podľa vlastnej voľby, ktorá je k tomu spôsobilá podľa legislatívy tohto štátu, napríklad v sporoch so zamestnávateľmi, rodinnými príslušníkmi alebo tretími stranami. Pravidlá medzinárodného práva súkromného prijímajúceho štátu týmto článkom nie sú dotknuté.
2. Každá zmluvná strana poskytne migrujúcim pracovníkom právnu pomoc za tých istých podmienok ako svojim vlastným štátnym príslušníkom a v prípade občianskoprávného a trestnoprávného konania, možnosť získania pomoci tlmočníka, ak nerozumejú alebo neovládajú jazyk používaný v súdnom konaní.

Clánok 27 - Využívanie zamestnaneckých služieb

Každá zmluvná strana uznáva právo migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov oficiálne prijatých na jej územie na využívanie zamestnaneckých služieb za tých istých podmienok, aké majú vnútroštátni pracovníci, a to podľa právnych ustanovení, predpisov a administratívnej praxe, vrátane prístupových podmienok, platných v danom štáte.

Clánok 28 - Výkon práva organizovať sa

Každá zmluvná strana poskytne migrujúcim pracovníkom právo organizovať sa za účelom ochrany ich ekonomických a sociálnych záujmov, a to za podmienok stanovených vnútroštátnou legislatívou pre vlastných štátnych príslušníkov.

Clánok 29 - Účasť na záležitostiach týkajúcich sa podniku

Každá zmluvná strana v čo najväčšej miere umožní účasť migrujúcich pracovníkov na záležitostiach týkajúcich sa podniku za rovnakých podmienok ako u vnútroštátnych pracovníkov.

Kapitola IV

Clánok 30 - Návrat domov

1. Každá zmluvná strana, pokiaľ je to možné, prijme vhodné opatrenia na pomoc migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom v prípade ich konečného návratu do štátu pôvodu,

pricom podnikne najmä kroky stanovené v článku 7, odsek 2 a 3 tohto dohovoru. Poskytnutie finančnej pomoci je ponechané na rozhodnutí každej zo zmluvných strán.

2. S cieľom umožniť migrujúcim pracovníkom, predtým než sa vydajú na cestu späť, poznať podmienky, za akých sa budú môcť nanovo usadiť v štáte pôvodu, poskytne tento štát prijímajúcemu štátu informácie, ktoré prijímajúci štát migrujúcim pracovníkom dá na vyžiadanie k dispozícii. Informácie sa týkajú najmä
  - možností a podmienok zamestnania v štáte pôvodu,
  - finančnej pomoci poskytovanej za účelom ekonomickej reintegrácie,
  - uchovania práv v oblasti sociálneho zabezpečenia nadobudnutých v zahraničí,
  - krokov, ktorých uskutočnením sa uľahčí hľadanie ubytovania,
  - uznávania ekvivalencie pracovných osvedčení získaných v zahraničí a testov, ktoré je potrebné absolvovať, aby boli oficiálne uznané,
  - uznávania ekvivalencie školských osvedčení, aby deti migrujúcich pracovníkov mohli byť prijaté do škôl bez opakovania ročníkov.

Kapitola V

Článok 31 - Uchovanie nadobudnutých práv

Žiadne z ustanovení tohto dohovoru nemožno vykladať ako oprávňujúce menej priaznivé zaobchádzanie v porovnaní so zaobchádzaním, na ktoré majú migrujúci pracovníci nárok podľa vnútroštátnej legislatívy prijímajúceho štátu alebo dvojstranných a mnohostranných dohôd, ktorých je tento štát zmluvnou stranou.

Článok 32 - Vzťahy medzi týmto dohovorom a legislatívou zmluvných strán alebo medzinárodnými dohodami

Ustanovenia tohto dohovoru nie sú na ujmu ustanovení legislatívy zmluvných strán ani dvojstranných alebo mnohostranných zmlúv, dohovorov, dohôd alebo dojednaní, vrátane krokov pri ich implementácii, ktoré sú už v platnosti, alebo ešte len nadobudnú platnosť, a podľa ktorých je alebo bude poskytnuté priaznivejšie zaobchádzanie osobám chráneným týmto dohovorom.

Článok 33 - Uplatňovanie dohovoru

1. Do uplynutia jedného roka od nadobudnutia platnosti tohto dohovoru sa zriadi poradný výbor.
2. Do poradného výboru menuje každá zmluvná strana zástupcu. Každý iný členský štát Rady Európy v nom môže byť zastúpený pozorovateľom s právom vyjadrovania.
3. Poradný výbor preskúma akýkoľvek návrh, ktorý mu bude predložený jednou zo zmluvných strán so zámerom uľahčiť alebo zlepšiť uplatňovanie dohovoru, ako aj akýkoľvek návrh na zmenu.
4. Stanoviská a odporúčania poradného výboru sú prijímané väčšinou členov výboru; avšak návrhy na zmenu dohovoru sú prijímané členmi výboru jednomyselne.
5. Uvedené stanoviská, odporúčania a návrhy poradného výboru sa zašlú Výboru ministrov Rady Európy, ktorý rozhodne o ďalšom postupe.
6. Poradný výbor zvoláva generálny tajomník Rady Európy, pricom zasadá spravidla najmenej raz za dva roky a okrem toho vždy, keď o jeho zvolanie požiadajú aspon dve zmluvné strany alebo Výbor ministrov. Zasadnutie Výboru sa uskutoční i na žiadosť jednej zmluvnej strany v prípade uplatnenia ustanovení článku 12 odsek 3.

7. Poradný výbor v pravidelných časových intervaloch, na vedomie Výboru ministrov, vypracuje správu obsahujúcu informácie, ktoré sa týkajú zákonov a predpisov platných na území zmluvných strán a upravujúcich oblasti uvedené v tomto dohovore.

Kapitola VI

Clánok 34 - Podpis, ratifikácia a nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor je otvorený na podpis členským štátom Rady Európy. Podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu. Ratifikacné listiny, listiny o prijatí alebo o schválení sa uložia u generálneho tajomníka Rady Európy.
2. Tento dohovor nadobudne platnosť prvý deň tretieho mesiaca odo dňa uloženia piatej ratifikacnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení.
3. Pre každý signatársky štát, ktorý dohovor ratifikuje, schváli alebo prijme neskôr, nadobudne tento platnosť prvý deň tretieho mesiaca odo dňa uloženia jeho ratifikacnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení.

Clánok 35 - Územná pôsobnosť

1. Každý štát môže pri podpise alebo pri uložení ratifikacnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení, ako aj kedykoľvek neskôr, prostredníctvom vyhlásenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy, rozšíriť uplatňovanie tohto dohovoru na niektoré alebo všetky územia, za ktorých medzinárodné vzťahy je zodpovedný alebo v mene ktorých je oprávnený sa zaväzovať.
2. Každé vyhlásenie urobené na základe predchádzajúceho odseku môže byť vo vzťahu ku ktorémukolvek územiu uvedenému v tomto vyhlásení odvolané. Toto odvolanie nadobudne platnosť po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa prijatia oznámenia o odvolaní generálnym tajomníkom Rady Európy.

Clánok 36 - Výhrady

1. Každý štát môže pri podpise alebo pri uložení ratifikacnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení urobiť jednu alebo viac výhrad, ktoré sa týkajú nie viac ako deviatich článkov z kapitól II až IV vrátane, nie však článkov 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25, 26.
2. Každý štát môže v kedykoľvek, úplne alebo čiastočne, odvolať výhradu, ktorú urobil v súlade s predchádzajúcim odsekom, a to prostredníctvom vyhlásenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktoré nadobudne platnosť dňom jeho prijatia.

Clánok 37 - Výpoved dohovoru

1. Každá zmluvná strana môže vypovedať tento dohovor prostredníctvom oznámenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy. Výpoved nadobudne platnosť po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa prijatia oznámenia.
2. Dohovor nemožno vypovedať v období piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti pre daný zmluvný štát.
3. Každá zmluvná strana, ktorá prestane byť členom Rady Európy, prestane byť zmluvnou stranou tohto dohovoru po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa, kedy zanikne jej členstvo v Rade Európy.

Clánok 38 - Oznámenia

1. Generálny tajomník Rady Európy oznámi členským štátom Rady
  - a) každý podpis,
  - b) uloženie každej ratifikacnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení,

- c) každé oznámenie prijaté v súlade s článkom 12 odseky 2 a 3,
- d) každý dátum nadobudnutia platnosti tohto dohovoru v súlade s článkom 34,
- e) každé vyhlásenie prijaté na základe ustanovení článku 35,
- f) každú výhradu urobenú na základe ustanovení článku 36 odsek 1,
- g) odvolanie akejkoľvek výhrady urobené na základe ustanovení článku 36 odsek 2,
- h) každé oznámenie prijaté na základe ustanovení článku 37 a dátum nadobudnutia platnosti výpovede.

Na dôkaz toho dolupodpísaní, ktorí na to boli riadne splnomocnení, podpísali tento dohovor. Dané v Štrasburgu 24. novembra 1977 v anglickom a vo francúzskom jazyku, pričom obidve znenia majú rovnakú platnosť, v jednom vyhotovení, ktoré zostane uložené v archíve Rady Európy. Generálny tajomník Rady Európy zašle overené kópie všetkým signatárskym štátom.